

ANKETA U VEZI SA STUDIJSKOM POSETOM ZAJEDNICE
PRAKSE ZA BUDŽET (PEMPAL) JUŽNOJ AFRICI
UTISCI I MIŠLJENJA UČESNIKA

Studijska poseta Nacionalnom trezoru Južne Afrike u kojoj su učestvovali članovi PEMPAL *Zajednice prakse za budžet*, održana je od 9. do 13. marta 2015. godine. Nakon studijske posete, sprovedena je *on-line* anketa na tri jezika s ciljem da se od učesnika dobiju utisci i mišljenja.

Link za anketu – <https://www.surveymonkey.com/r/S579BM8>

Odgovori na anketu počeli su da pristižu 17. marta, zaključno sa 14. martom 2015. godine. Poziv za učešće u anketi upućen je učesnicima studijske posete kojih je bilo ukupno 11. Od tog broja, njih 9 je odgovorilo na sva pitanja iz upitnika (81,8% od ukupnog broja). U ovom izveštaju, analiziraćemo odgovore tih 9 ispitanika koje ćemo u daljoj obradi podataka tretirati kao 100% ispitanika.

Svi odgovori iz ankete biće uneti u zajedničku bazu podataka koja sadrži utiske i mišljenja učesnika o skupovima organizovanim od strane mreže PEMPAL. Svi odgovori su takođe prosleđeni (bez otkrivanja identiteta ispitanika) Nini Duduchavoj iz Svetske banke koja je pripremila ovaj izveštaj.

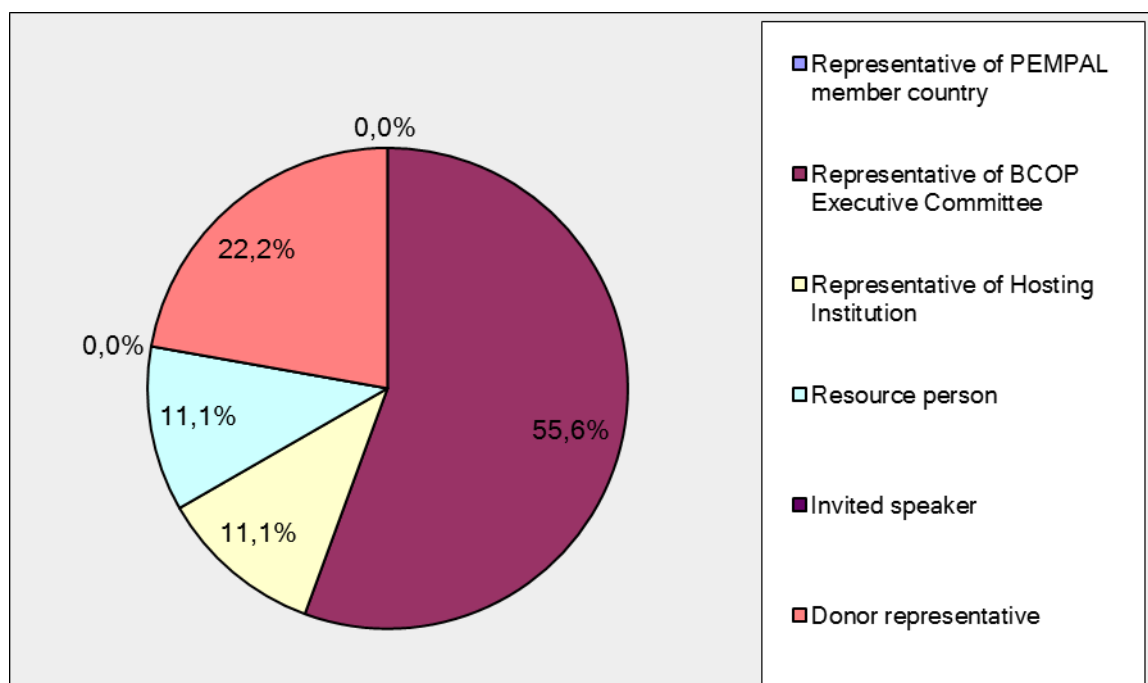
Upitnik se sastoji iz pet delova: informacije o ispitaniku, realizacija studijske posete, administriranje studijske posete, ukupan utisak i preporuke za buduće skupove. U upitniku je bilo 25 pitanja.

INFORMACIJE O ISPITANIKU

Q1 Vi ste predstavnik...

Na ovo pitanje je odgovorilo 9 ispitanika (100%).

Moguće opcije	Procenat odgovora	Broj odgovora
Predstavnik zemlje članice PEMPAL-a	0,0%	0
Predstavnik Izvršnog odbora ZPB	55,6%	5
Predstavnik institucije zemlje domaćina	11,1%	1
Član resursnog tima	11,1%	1
Pozvani uvodničar	0,0%	0
Predstavnik donatora	22,2%	2

Q2. Da li je ovo bilo vaše prvo učešće na nekom od skupova mreže PEMPAL?

Na ovo pitanje odgovorilo je 9 ispitanika (100%), od čega je 100% ispitanih imalo negativan odgovor.

Q3. Na koliko skupova mreže PEMPAL ste do sada učestvovali?

Na ovo pitanje odgovorilo je svih 9 ispitanika (100%).

1-2	3-4	5-6	više od 6	Broj odgovora
1	2	1	5	9

PRVI DEO – REALIZACIJA STUDIJSKE POSETE

Q4. Kako ocenjujete svoje učešće u studijskoj poseti?

Na ovo pitanje odgovor je dalo 9 ispitanika (100%), od kojih su svi svoje učešće ocenili „aktivnim“.

Q5. Kako ocenjujete dužinu trajanja studijske posete?

Na ovo pitanje je odgovorilo 9 ispitanika (100%).

Moguće opcije odgovora	Procenat odgovora	Broj odgovora
Kratko	11,1%	1
Kako treba	88,9%	8
Dugo	0,0%	0

Q6. U kojoj meri se slažete sa sledećim konstatacijama o učesnicima studijske posete?

Na ovo pitanje je odgovorilo 9 ispitanika (100%).

Moguće opcije odgovora	1 uopšte se ne slažem	2	3	4	5 sasvim se slažem	Broj odgovora	Proseč na ocena
a) Nivo studijske posete bio je adekvatan za osobu mog iskustva i znanja	0	0	0	2	<u>7</u>	9	4,8
b) Učio/učila sam iz iskustava drugih učesnika	0	0	0	2	<u>7</u>	9	4,8
c) Učesnici su imali približno jednaka znanja o temama koje su bile predmet studijske posete	0	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>5</u>	2	9	<u>3,9</u>
d) Sadržaj prezentacija, radnih i drugih materijala bio je adekvatan za osobu mog nivoa znanja	0	0	0	2	<u>7</u>	9	4,8

Q7. Uporedite vaše poznavanje tema koje su bile predmet studijske posete u sa stepenom poznavanja drugih učesnika?

Četiri ispitanika je dalo komentar na ovo pitanje.

Iako se države koje su učestvovala u studijskoj poseti nalaze u različitim fazama procesa razvoja transparentnosti budžeta, ono što je zajedničko ministarstvima finansija svih država jeste rešenost da povećaju stepen budžetske i fiskalne transparentnosti. Imajući to u vidu, teme su bile relevantne za sve države.

"S obzirom da je moja država bila domaćin studijske posete, ovo pitanje za nas nije relevantno. Primetila sam međutim da predstavnici različitih država imaju različita iskustva u svim oblastima. Kada je reč o planiranju, smatram da Južna Afrika može mnogo više da nauči od zemalja PEMPAL-a."

Meni je bila interesantna prezentacija o makroekonomskim projekcijama, ali to nije područje kojim se ja bavim. Još mnogo toga treba da naučim o indikatorima učinka. Sve informacije o

indikatorima učinka, za mene su bile veoma korisne. Ostale teme tiču se mog svakodnevnog posla, a za sebe smatram da sam veoma dobro upoznat sa njima.

U Ministarstvu finansija radim preko 16 godina, od toga zadnjih šest godina radim u Direkciji za budžet. Moja zaduženja su vezana za budžetsku politiku i međunarodna pitanja. Veoma sam uključen u proces pripreme budžeta, srednjoročnog planiranja, srednjoročnog finansijskog plana i izradu dokumenata u vezi sa procesom pripreme i izvršenja budžeta. Redovno prisustvujem sastancima visokih budžetskih zvaničnika koje organizuje OECD.

Q8. Šta ste naučili od drugih učesnika?

Pet ispitanika je dalo komentar na ovo pitanje.

Zahvaljujući ovoj studijskoj poseti bio sam u prilici da saznam kako je tekla reforma sistema upravljanja javnim finansijama, sa akcentom na programski budžet i otvorenost budžetskih podataka prema građanima. Smatram da je iskustvo Južne Afrike sa reformama i srednjoročnim planiranjem veoma korisno za reforme u našoj državi.

Ova studijska poseta bila je još jedna prilika da se upoznamo sa različitim alatima i tehnikama koje države mogu da koriste za ostvarenje svojih ciljeva.

Veoma su bile korisne diskusije nakon prezentacija i pitanja koja su postavljali učesnici.

Naučili smo da se za izradu indikatora učinka mogu koristiti Excel tabele.

Mene je zanimalo iskustvo Južne Afrike u pogledu fiskalne transparentnosti. Rezultati koje ova zemlja postiže po Indeksu otvorenosti budžeta zaista su impresivni. Mnogo sam naučio i o procesu pripreme i izvršenja budžeta. Rebalans budžeta u toku godine i tromesečno izveštavanje o učinku su teme koje su naročito interesantne za nas. Meni lično puno će koristiti njihovo iskustvo sa izradom dokumenata i izveštaja. Budžetski vodič za građane je takođe izuzetan primer dobre prakse. Južna Afrika veliku pažnju posvećuje jednostavnosti dokumenata.

Q9. U kojoj meri se slažete sa sledećim konstatacijama o konceptu i sadržaju studijske posete?

Na ovo pitanje je odgovorilo 9 ispitanika (100%).

Moguće opcije odgovora	1 uopšte se ne slažem	2	3	4	5 sasvim se slažem	Broj odgovora	Prosečna ocena
a) Program studijske posete je dobro planiran	0	0	0	2	<u>7</u>	9	4,8
b) Sadržaj studijske posete je adekvatan	0	0	0	2	<u>7</u>	9	4,8
c) Teme su relevantne za moj posao	0	0	0	1	<u>8</u>	9	4,9
d) Postojao je balans između obima tema i raspoloživog vremena	0	0	0	2	<u>7</u>	9	4,8
e) Prezentacije su relevantne i korisne	0	0	<u>1</u>	0	<u>7</u>	8	4,8
f) Bilo je dovoljno vremena za pitanja i odgovore na pitanja	0	0	0	1	<u>8</u>	9	4,9

Četiri ispitanika su dala komentar na ovo pitanje:

*Diskusije sa predstavnicima Nacionalnog trezora bile su veoma produktivne (dodatna pitanja).
Prezentacije su bile informativne i u njima je bilo naglašeno sve što je važno.*

"Trebalo je jednu čitavu sesiju posvetiti sistemu odnosa između različitih nivoa vlasti Južne Afrike na početku programa, s obzirom da je bilo mnogo pitanja u vezi s tom temom (iako ona nije bila planirana za ovu studijsku posetu). Nije bilo rada u malim grupama, sve diskusije bile su plenarne".

Bilo bi korisnije da je studijska poseta trajala duže, s obzirom na broj država koje su učestvovala u njoj.

Prezentacije i teme su bile odlično pripremljene. Interakcija i pitanja tokom prezentacija bili su takođe korisni i doprinosili su boljem razumevanju tema.

Q10. U kojoj meri se slažete sa sledećim konstatacijama o efektima studijske posete?

Na ovo pitanje je odgovorilo 9 ispitanika (100%).

Ciljevi studijske posete su ostvareni:	1 uopšte se ne slažem	2	3	4	5 sasvim se slažem	Broj odgovora	Prosečn a ocena
Susret sa predstavnicima Nacionalnog trezora i Kolaborativne afričke inicijative za budžetsku reformu (CABRI), sa ciljem da se razmene mišljenja i informacije o reformama javnih finansija i pristupima učenju u saradnji sa kolegama.	0	0	0	0	<u>9</u>	9	5.0

Četiri ispitanika je imalo komentar na ovo pitanje:

I više od toga. Predstavnici Nacionalnog trezora potrudili su se da obezbede sve podatke koje smo tražili.

"Kao zemlja domaćin, mi smo želeli da osmislimo koristan program – učesnici mreže PEMPAL su nam zahvalili na tome. Takođe smo želeli da pružimo priliku našim mladim kolegama da razgovaraju sa visokim budžetskim zvaničnicima iz zemalja mreže PEMPAL. To je za njih bilo korisno iskustvo iz koga su puno naučili."

"Izdvojio sam dve stvari koje ću predložiti mojim kolegama:

- 1. Priručnik/uputstvo za novu vladu nakon izbora (ministri, zamenici i pomoćnici ministara) i nove zaposlene.*
- 2. Alat (Excel tabele) za evaluaciju kvaliteta indikatora učinka.*

Naročito mi se dopala filozofija mreže CABRI u pogledu sledećeg:

- 1. Podrška praksama i procedurama koje funkcionišu u kontekstu zemalja afričkog kontinenta*
- 2. Dijalog sa političkim predstavnicima – politički dijalog"*

Odneo sam u na posao sva dokumenta koja smo dobili tokom studijske posete i nameravam da ih koristim u svom radu. Mojim kolegama sam takođe prosledio dokumente, tako da i oni mogu da koriste sve što se odnosi na njihov posao.

DRUGI DEO – ADMINISTRIRANJE STUDIJSKE POSETE

Q11. Molimo vas da ocenite kvalitet organizacije i administracije studijske posete:

Devet ispitanika je odgovorilo na ovo pitanje (100%).

Moguće opcije odgovora	1 Nizak	2	3	4	5 Visok	Broj odgovora	Prosečna ocena
Kvalitet organizacije	0	0	1	1	7	9	4,7
Kvalitet administracije	0	0	0	4	5	9	4,6

Pet ispitanika je imalo komentar na ovo pitanje.

Sve je bilo na prilično visokom nivou.

Organizacija događaja nije bila previše luksuzna. Razlog je što u Južnoj Africi pokušavamo da smanjimo troškove i zbog toga sve skupove organizujemo u zgradi Nacionalnog trezora kako bi izbegli dodatne troškove.

Deo organizacije za koji je bio zadužen tim za podršku (CEF, Živa) bio je na visokom nivou kao i uvek. Međutim, deo za koji su bile zadužene kolege iz Nacionalnog trezora (distribucija radnih materijala) nije bila na nivou na koji smo navikli sa CEF-om, ali je ipak sve bilo dobro.

"Kvalitet organizacije i administracije studijske posete bio je na visokom nivou. Moja jedina preporuka je da u buduću ne sledimo preporuke južnoafričke vlade kada je u pitanju smeštaj, s obzirom da su učesnici bili smešteni u hotelu sa tri zvezdice (rang hotela u kojima oseedaju predstavnici državnih organa Južne Afrike) u veoma nebezbednom delu grada, sa oskudnim sadržajem i lošom internet vezom. Sekretarijat je međutim uspešno kompenzovao taj nedostatak, organizovanjem dodatnih neformalnih ekskurzija i time uspešno držao sve učesnike na okupu zbog bezbednosnih razloga. Osim toga, prevodi dokumenata nisu stizali na vreme (zemlja domaćin je dostavila materijale samo 2-5 dana pre studijske posete). Prevodioci koji su simultano prevodili ceo skup morali su da prevode pisane materijale do kasno u noć, što nije bilo fer prema njima. To znači da je potrebno poboljšati upravljanje prevodilačkim resursima i dati veći prioritet prevođenju, odnosno efikasnije raspoređivati zaduženja među prevodiocima."

Kay iz Nacionalnog trezora je bila fantastična. Njena objašnjenja su bila vrlo detaljna. Živa iz Sekretarijata takođe zaslužuje sve pohvale. Ona je sa velikom pažnjom i entuzijazmom rešavala sve problem učesnika. Deanna iz resursnog tima je kao facilitator diskusije takođe bila veoma uspešna.

Q12. Da li ste na vreme dobili dnevni red i ostale informacije o studijskoj poseti koje ste mogli da iskoristite?

Na ovo pitanje je odgovorilo 9 ispitanika (100%). Svi su odgovorili pozitivno: "da".

Q13. Da li ste na vreme dobili praktične informacije (o smeštaju i drugim važnim detaljima)?

Na ovo pitanje je odgovorilo 8 ispitanika (88,9%). Svi su odgovorili pozitivno: "da".

Q14. Da li ste zadovoljni kvalitetom simultanog prevođenja tokom događaja? Q15. Da li ste zadovoljni kvalitetom prevoda pisanih materijala?

Na pitanje Q14 odgovorilo je 8 ispitanika (88,9%), a na pitanje Q15 odgovorilo je 7 ispitanika (77,8%).

Moguće opcije odgovora	1 Nizak	2	3	4	5 Visok	Broj odgovora	Prosečna ocena
Kvalitet simultanog prevođenja	0	0	0	1	<u>7</u>	8	4,9
Kvalitet prevoda pisanih materijala	0	0	0	1	<u>6</u>	7	4,9

U vezi sa pitanjem Q14 ispitanici su imali 5 komentara, a u vezi sa pitanjem Q15 imali su 3 komentara.

Q14

Prevđenje: ruski prevodilac Anastasija je stručnjak na visokom nivou.

Postojao je prevod na zvaničnim sastancima i tokom nezvaničnih druženja. Prevodioci su bili na raspolaganju sve vreme.

Kako jedan ruski prevodilac nije uspeo da dođe zbog problema sa pasošem (nije imao dovoljno praznih listova u pasošu iako je uredno dobio vizu), angažovan je lokalni prevodilac iz ruske ambasade u Južnoj Africi. Sekretarijat je uspeo da uspešno reši ovaj problem uz pomoć tim lidera iz Slovenije.

Brzina kojom Anastasija prevodi je impresivna.

Ponekad su predstavnici zemlje domaćina prebrzo govorili pa prevodioci nisu mogli do kraja da završe misao (mada je bilo jasno šta govornik želi da kaže). Uбудuće, bilo bi dobro na početku skupa zamoliti predstavnike zemlje domaćina da govore sporije kako bi prevodioci mogli da prevedu kompletan tekst.

Q15

Ako je ikako moguće, želeo bih da dobijem prezentacije Nacionalnog trezora prevedene na ruski jezik, s obzirom da je deo materijala bio dostupan samo na engleskom jeziku.

Ne mogu ništa da kažem o tome zato što su originali bili na mom jeziku (engleski).

Kritika je upućena zbog kašnjenja pisanih prevoda, o čemu sam govorio u prethodnom komentaru.

TREĆI DEO – OPŠTI UTISAK

Q16. Da li je ova studijska poseta bila ispod vaših očekivanja / ispunila / premašila vaša očekivanja?

Devet ispitanika je odgovorilo na ovo pitanje (100%).

Moguće opcije odgovora	Procenat odgovora	Broj odgovora
Ispod očekivanja	0,0%	0
Ispunjena očekivanja	22,2%	2
Premašena očekivanja	77,8%	7

Q17. Šta vam se najviše dopalo u vezi sa studijskom posetom?

Sedam ispitanika je imalo komentar na ovo pitanje.

1. *Otvorenost budžeta Južne Afrike i predstavnika Nacionalnog trezora.*
2. *Interaktivne diskusije.*
3. *To što sam mogao da napravim poređenje sa situacijom u mojoj zemlji. Dopalo mi se i što smo dobili uputstva o tome gde možemo da nađemo dodatne materijale (sadržaj web stranice). Takođe smo dobili štampani primerak budžeta Južne Afrike koji sam odnela kući, uprkos tome što je u pitanju veliki i težak dokument. Sigurno je da ćemo taj materijal koristiti da poboljšamo objavljivanje podataka o našem budžetu.*
4. *Ovo je bio veoma dobro isplaniran skup sa dobrim balansom između radnog dela i ekskurzija.*
5. *Kolege iz Nacionalnog trezora su nam dale opsežne podatke u vezi njihovih prezentacija, pa i mnogo šire. Odgovorili su na sva naša pitanja u vezi sa uputstvima o budžetu, metodologijama i alatima. Dali su nam primerke propratnih budžetskih dokumenata i pokrili troškove hrane (ručak i večera). Kao domaćini, bili su izuzetni, rado su podelili sa nama sve svoje uspehe, izazove, naučene lekcije i greške koje mi nećemo morati da ponovimo.*
6. *Prezentacije, diskusije i dokumenti koje smo dobili tokom rada.*
7. *Otvorenost predstavnika zemlje domaćina, njihova spremnost da odgovore na sva pitanja i daju dodatne informacije.*

Q18. Šta vam se nije dopalo u vezi sa ovom studijskom posetom?

Tri ispitanika je dalo komentar na ovo pitanje.

1. *Nemam primedbi.*
2. *Hotel se nalazio u nebezbednom delu grada. Nije imao dovoljno sadržaja što je stvaralo dodatni pritisak organizatoru jer je trebalo osigurati bezbednost učesnika tokom čitave studijske posete – danju, noću i u slobodno vreme. Za eventualne buduće skupove u Južnoj Africi, preporučujem da Svetska banka unapred održi brifing o bezbednosti. Takođe preporučujem da se učesnici smeste u hotel Šeraton koji se nalazi u bezbednijem delu grada i ima više sadržaja za učesnike.*
3. *Povremeno nije bilo vremena za pitanja koja su bila važna jer je trebalo da pojasne prezentacije.*

Q19. Da li planirate da uputite svoje kolege u sadržaj ove studijske posete?

Na ovo pitanje je odgovorilo 9 ispitanika (100%). Svi su odgovorili pozitivno: “da”.

Q20. Kako planirate da uputite kolege?

Na ovo pitanje je odgovorilo 8 ispitanika (88,9%).

Moguće opcije odgovora	Procenat odgovora	Broj odgovora
Proslediću materijale	62,5%	5
Održaću prezentaciju	0,0%	0
Pripremiću izveštaj	75,0%	6

Dva ispitanika su imala komentar:

Komentar predstavnika zemlje domaćina: naše mlade kolege su bile sa nama na sastancima. Napisaću formalni izveštaj za moj sektor pri Nacionalnom trezoru.

Učesnici su napravili kratak izveštaj o naučenim lekcijama (to je bio deo radnog programa na okruglom stolu) koji će ući u zvanični izveštaj o studijskoj poseti ZPB Južnoj Africi. Pre konačnog zaključivanja, nacrt izveštaja će biti prosleđen učesnicima studijske posete i kolegama iz Nacionalnog trezora Južne Afrike radi eventualnih komentara.

Q21. U kojoj meri se slažete sa sledećom konstatacijom?

Na ovo pitanje je odgovorilo 9 ispitanika (100%).

Moguće opcije	1 izričito se ne slažem	2	3	4	5 izričito se slažem	Broj odgovora	Prosečna ocena
Znanje koje sam stekao/stekla na ovoj studijskoj poseti moći ću da primenim na poslu	0	0	0	3	6	9	4,7

Q22. Kako možete primeniti znanja koja ste stekli na ovoj studijskoj poseti?

Šest ispitanika je imalo komentar na ovo pitanje.

Za formulisanje i implementaciju srednjoročnog budžeta, kao i za postizanje veće otvorenosti i transparentnosti budžeta.

U procesu formulisanja budžeta za iduću godinu, imaću na umu iskustva zemalja mreže PEMPAL.

S obzirom da učestvujem u reformama budžetskog sistema u mojoj zemlji, svaka nova ideja je za nas korisna.

Nova znanja će mi pomoći da izaberem adekvatan primer dobre međunarodne prakse za povećanje transparentnosti budžeta.

Sve metodologije i alati o budžetu biće dostupne članovima ZPB na wiki stranici. Učesnici će takođe na sledećem plenarnom sastanku ZPB predstaviti rezultate studijske posete Južnoj Africi. Posebni alati (npr. Excel tabele za indikatore učinka će biti prevedene ako Izvršni odbor oceni da mogu biti koristan alat za članove).

Želeo bih da u naš sistem ugradimo neke elemente sistema za fiskalno upravljanje koji se koriste u Južnoj Africi – to je pre svega rebalans budžeta u toku godine i kvartalno izveštavanje o učinku.

Q23. Moj ukupan utisak u vezi sa studijskom posetom je...

Na ovo pitanje je odgovorilo 9 ispitanika (100%). Osam ispitanika (88,9%) se izjasnilo da su “veoma zadovoljni”. Jedan ispitanik (11,1%) je dao ocenu “4”. Prosečna ocena je 4,9.

PREPORUKE ZA BUDUĆE SKUPOVE

Q24. Da li imate neku preporuku za poboljšanje sadržaja, pristupa i drugih aspekata budućih skupova?

Tri ispitanika je imalo komentar na ovo pitanje.

Verujem da su skupovi kao što je ovaj veoma korisni zbog toga što učesnici na njima mogu da dobiju dovoljno potrebnih informacija da unaprede svoja znanja. Ovakvi skupovi su takođe dobra prilika da učesnici naprave kontakte sa stručnjacima iz različitih zemalja.

Q25. Da li PEMPAL može da obezbedi još nešto što bi bilo korisno za vaš posao, uključujući novi proizvod, istraživanje ili uslugu?

Jedan ispitanik je imao komentar na ovo pitanje.

Prevod prezentacija Nacionalnog trezora na ruski jezik.